

Vastaus Joel Linnainmäen ja 43 muun valtuutetun aloitteeseen lapsiperheköyhyyden torjunnan toimintaohjelmasta

VD/942/00.02.00.03/2019

RV/JTS/EL-H/MV/SA-V/IK/PV/ML-L/MT/LM-P/VF/HY-L

Joel Linnainmäki ja 34 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Vantaalle lapsiperheköyhyyden torjunnan toimintaohjelma

Lasten ja nuorten hyvinvointi on voimakkaasti yhteydessä vanhempien koulutustasoon, työmarkkina-asemaan ja toimeentuloon. Joka kahdeksas suomalainen lapsi elää köyhässä perheessä. Kuusikkokunta vertailun mukaan Vantaalla ja Espoossa on suurin lapsiperheiden osuus perustoimeentulotukea saavista kotitalouksista.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) vuonna 1987 syntyneiden kohorttitutkimuksen mukaan vantaalaisille nuorille kasautuu useita erilaisia syrjäytymisen riskitekijöitä, kuten muita matalampi koulutustaso, mielenterveysdiagnoosi tai toimeentulotuen asiakkuus. Viidennes vantaalaisista nuorista on peruskoulututkinnon varassa ja kohortin vantaalaismiehistä yli 15 prosentilla on rikostuomio.

Köyhyys rajoittaa lasten ja nuorten mahdollisuuksia harrastaa ja opiskella, sekä altistaa koko perheen stressille ja mielenterveysongelmille.

Espoon kaupunki on parhaillaan laatimassa koko kaupungin kattavaa lapsiperheköyhyyden torjunnan toimenpideohjelmaa. Ohjelma pyrkii lisäämään virkahenkilöiden ja päättäjien ymmärrystä lapsiperheköyhyyden vaikutuksista ja ehdottaa uusia toimenpiteitä köyhyyden vähentämiseksi.

Vantaalla on tarvetta samanlaiselle toimialat ylittävälle ennaltaehkäisevälle ohjelmalle. Ohjelma auttaisi vantaalaisia päättäjiä ja virkahenkilöitä kiinnittämään kokonaisvaltaisemmin huomiota lapsiperheköyhyyden vähentämiseen ja tukisi lastensuojelun tarpeen vähenemistä varhaisella puuttumisella.

Yllä olevan johdosta me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Vantaan kaupunki selvittää toimialarajat ylittävän lapsiperheköyhyyden torjunnan toimenpideohjelman laatimista.”

Kaupunginvaltuuston 28.1.2019 § 14

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala ja sivistystoimen toimiala toteavat vastauksessaan seuraavaa:

Lapsiperheköyhyys on merkittävä ja monitahoinen yhteiskunnallinen ongelma, jonka ehkäiseminen ja korjaaminen edellyttää useita perheiden taloudelliseen asemaan ja hyvinvointiin myönteisesti vaikuttavia valtakunnallisia ja paikallisia toimenpiteitä. Valtuustoaloitteeseen viitaten lapsiperheköyhyys on yhteydessä vanhempien koulutustasoon, työmarkkina-asemaan ja toimeentuloon.

Vantaan kaupungin valtuustokauden strategian 2018–2021 painopistealueina ovat mm. kaupungin elinvoiman ja vetovoiman lisääminen sekä asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen. Yhtenä strategisena tavoitteena on kaupungin työllisyystilanteen kehittyminen parhaiten pääkaupunkiseudulla. Vantaan työttömyysaste laski huhtikuussa 2019 alle kahdeksan prosentin ja työttömiä oli runsaat 900 vähemmän kuin huhtikuussa 2018. Konkreettisenä lapsiperheköyhyyden ehkäisytöimenpiteenä on mm. kaikille 9-luokkalaisille jaettava kesätyöseteli. Lisäksi vuosina 2001–2004 syntyneet nuoret ovat oikeutettuja kesätyöseteliin.

Vantaalla kaupunkitasoinen hyvinvointityö on liitetty osaksi strategista, poikkihallinnollista johtamista. Vantaalla toteutetaan parhaillaan mm. myönteisen erityiskohtelun toimenpideohjelmaa sekä hyvinvointiohjelmaa. Hyvinvointiohjelma sisältää lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman sekä monikulttuurisuusohjelman. Ohjelmien tehtävänä on edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia mm. alueiden ja asukkaiden hyvinvointieroja kaventamalla. Toimenpiteillä halutaan parantaa lasten ja perheiden tilannetta Vantaalla ja myös ehkäistä lapsiperheköyhyyttä.

Hyvinvointisuunnitelmien toteutumista seurataan vuosittain ja niistä raportoidaan kaupungin hyvinvointiryhmälle ja vaikuttamistoimielimille. Toimialat ja tulosalueet ovat sitoutuneet toteuttamaan hyvinvointiohjelmaa osana strategista johtamista. Tavoitteet konkretisoidaan mm. tulokorteille kirjattujen, seurattavien toimenpiteiden kautta.

Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelman tarkoituksena on kaventaa hyvinvointieroja kohdentamalla resursseja ja tukitoimia sinne, missä tuen tarve on tavallista suurempi. Toimenpiteillä edistetään asukkaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia hyvinvointiin. Toimintaohjelmassa on lisäksi kaupunkitasoisia toimenpiteitä nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja kotoutumisen varmistamiseksi. Konkreettisia lapsiperheiden hyvinvointia tukevia sekä lapsiperheköyhyyttä ehkäiseviä toimenpiteitä ovat esimerkiksi kesäajan puistoruokailu, erityisnuorisotyöntekijöiden palkkaaminen yläkouluihin ja Variaan sekä varhaiskasvatuksen laajennetut psykologi- ja kuraattoripalvelut.

Tällä hetkellä Vantaalla kartoitetaan yhteistyössä muiden pääkaupunkiseudun kuntien kanssa mahdollisuuksia soveltaa ns. Islannin mallin mukaista toimintaa. Islannissa toteutetut toimenpiteet ovat lisänneet lasten ja nuorten hyvinvointia mm. harrastustoiminnan ja perheiden yhdessä viettämisen ajan määrän kasvulla sekä vähentäneet lasten ja nuorten alkoholin käyttöä.

Vantaalla toimi vuosina 2011–2012 neuvottelukunta, jonka tavoitteena oli selvittää vantaalaisen köyhyyden rakennetta ja määrää sekä tehdä toimenpide-esityksiä torjumaan köyhyyttä ja syrjäytymistä. Neuvottelukunta nosti esille mm. seuraavia keskeisiä köyhyyteen liittyviä teemoja: toimeentulotukiasiakkuus, yhden vanhemman perheet ja muut lapsiperheet, työttömyys, maahanmuuttajat, tulottomat nuoret, segregatio ja asuminen, ruoka-apu ja ruoanjakelutoiminta. Neuvottelukunnan esille nostamiin teemoihin liittyen on toteutettu kehittämistoimenpiteitä, mm. vantaalaista ruoka-aputoimintaa on kehitetty merkittävästi (nk. Yhteinen pöytä).

Aloitteessa ehdotetaan, että Vantaan kaupunki selvittää toimialarajat ylittävän lapsiperheköyhyyden torjunnan toimenpideohjelman laatimista. Ohjelma auttaisi vantaalaisia päättäjiä ja virkahenkilöitä kiinnittämään kokonaisvaltaisemmin huomiota lapsiperheköyhyyden vähentämiseen ja tukisi lastensuojelun tarpeen vähenemistä varhaisella puuttumisella.

Vantaalla on toimiva, poikkihallinnollinen strategia, sitä toimeenpaneva hyvinvointiohjelma sekä erillinen myönteisen erityiskohtelun ohjelma, jotka sisältävät myös lapsiperheköyhyyden vähentämiseen ja

ehkäisemiseen liittyviä toimenpiteitä. Valtuustokauden strategiassa nimetään ne ohjelmat, jotka ovat osa strategiaa. Ohjelmat tukevat strategisten tavoitteiden toteutumista. Ohjelmien toteuttaminen sovitetaan kunkin taloussuunnitelmakauden taloudellisiin mahdollisuuksiin. Lisäksi ohjelmien sisältämien toimenpiteiden resursoinnista päätetään vuosittain talousarvion yhteydessä.

Esitämme, että aloitteessa ehdotetun, uuden toimenpideohjelman sijaan toteutetaan useampia konkreettisia lapsiperheköyhyyttä ehkäiseviä toimenpiteitä tulosalueita sitovan strategisen johtamisen keinoin (tulokortti). Lisäksi jatketaan jo käynnissä olevien ohjelmien toimeenpanoa.

Lapsiperheköyhyyden ehkäiseminen voitaisiin kuitenkin huomioida ohjelmatyössä vahvemmin, ja siksi esitämme, että seuraavaa strategiaa, hyvinvointiohjelmaa ja -suunnitelmia laadittaessa huomioidaan lapsiperheköyhyyden ehkäisemiseen ja poistamiseen liittyvät toimenpiteet nykyistä paremmin.

Lapsiperheköyhyyden ehkäisemistä ja poistamista voidaan vahvistaa kehittämällä pitkäjänteisesti hallinto- ja toimialarajat ylittävää lapsivaikutusten arviointia ja lapsibudjetointia. Lapsibudjetointi tarkoittaa kunnan, maakunnan tai valtion talousarvion tarkastelemista lapsenoikeusnäkökulmasta ja talousarvion lapsiin ja nuoriin kohdistuvien määrärahojen tarkastelua kokonaisuutena hallinto- ja toimialarajat ylittäen. Lapsivaikutusten arvioinnilla tarkoitetaan erilaisten päätösten ja toimenpiteiden yhteydessä tehtävää lapsiin kohdistuvien vaikutusten ennakoimista sekä seurantaan siitä, miten lapsen oikeudet toteutuvat ja minkälaisia seurauksia päätöksillä ja toiminnalla on lasten hyvinvointiin ja oikeuksien toteutumiseen.

Kaupunginhallitus 12.08.2019 § 27

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Joel Linnainmäelle sekä 43 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle kaupunginjohtajan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- Joel Linnainmäen ja 43 muun valtuutetun aloite lapsiperheköyhyyden torjunnan toimintaohjelmasta

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

vs. perhepalvelujenjohtaja Mirja Varis, puh. 050 303 6691, etunimi.sukunimi(at)vantaa.fi

varhaiskasvatuksen johtaja Sole Askola-Vehviläinen, puh. 040 041 7634, etunimi.sukunimi(at)vantaa.fi